

Our People Are Our Mountains

Instructions for Placemaking

A group project in collaboration
with Jakarta Biennale 2024

With instructions by:

Adel Al-Taweel
Al-Wah'at collective
Dalia Taha
Essa Grayeb
Om Sleiman farm
Sakeb

de
Appel
Amsterdam

05.10–10.11.2024

Performances, gatherings & films by:

de Appel COOP at DAI
Dalia Taha
Essa Grayeb
Isshaq Al-Barbary
Mohamed Abdelkarim
Nadir Bouhmouch
Noor Abed & Zeynep Kayan
Noor Abuarafeh
Reading Vigil for Palestine
Sky Hopinka
Suneil Sanzgiri

Curated by the artists and de Appel
team with Marina Christodoulidou
and Noor Abuarafeh

At de Appel, we have been delving into pressing themes surrounding Land, particularly its ownership and use. Land represents the frontline for various critical issues, including environmental crises, land grabbing, settler colonialism, affordable housing, and more. In the present context of late capitalism, Land has been reduced to a mere commodity, stripped of its intrinsic value and communal significance. Yet, we witness a surge of political and social movements worldwide that are fervently advocating for equitable access to and restitution of land and its resources. Artists, often at the forefront of these struggles, are not just participants but innovators, exploring and embodying new paradigms of shared ownership and reimagining the commons.

In *Our People are Our Mountains* (quoting from Amílcar Cabral's words on the Guinea-Bissau's liberation movement), artists and collectives in Palestine and elsewhere who work on questions around land from different perspectives, collaborate with majelis (assembly) Jakarta by sending instructions remotely. Utilizing instructions, rather than physically transferring works or facilitating travel, stems from ethical, political, and environmental considerations. Nevertheless, the importance of maintaining connections, learning from one another's artistic practices, and building solidarities across shared struggles remains undeniable.

The act of sending instructions is also a way to point to the physical and symbolic distances, particularly emphasizing the profound difficulties associated with moving in and out of Palestine, especially during the ongoing genocide. This initiative, therefore, is an act of transmission and trust—artists will transmit their creative directives to counterparts in Jakarta, who will, in turn, realize, contribute to, perform, or enact the instructions in place.

In the Amsterdam iteration, the instructions will be presented, whereas some of them will be activated throughout the coming weeks. Every week of the presentation span, a new video by the participating artists and others will be screened on loop for a week's duration. In addition a programme of performances, workshops and gatherings will take place throughout the project span.

INSTRUCTIONS

Al-Wah'at collective (Areej Ashhab, Ailo Ribas, Gabriella Demczuk)

How to care for a sabr cactus

Majelis Jakarta collaborators: Selarasa (Gudskul Ekosistem)

This guide is a response to the impact of the cochineal insect on the prickly pear cacti in Palestine, where Al-Wah'at collective has conducted extensive fieldwork and community workshops. The instructions provide guidance on caring for the cactus – practices that involve pruning the cactus pads and dead fibers and removing the cochineal insect, materials that can later be used for cooking and dyeing.

Om Sleiman farm (Yara Dowani)

How to build a compost toilet

Majelis Jakarta collaborators: Selarasa (Gudskul Ekosistem)

Om Sleiman farm provides instructions for building a compost toilet. The compost toilet at Om Sleiman farm was built to ensure a sustainable organic farm, but also as an experiment to help make a curriculum by the farm so that all building and work on it can be transferable to other farms. The guide is illustrated by artists in Jakarta and available in Arabic and Indonesian, addressing Gaza's sanitation needs amidst significant infrastructure damage caused by the Israeli genocide.

Dalia Taha

How to read Palestinian political prisoners' letters

Majelis Jakarta collaborators: ruru kids & Gudskul Ekosistem

Palestinian political prisoners' letters, which emerge from pain and resistance, offer a profound reflection on action and ethics. Their writings, defying censorship and hardship, invite us to engage deeply with an act of accountability and emancipation. As a living archive, these letters challenge us to rethink our stance, ethics, and the very nature of rebellion and literature. We are invited to listen to a compilation of letters and to read them.

Poems from Dalia Taha's new book for children *When you visit my City* – a collection of poems on Palestinian cities – is audible inviting the children to make drawings imagining those landscapes.

.....
Sakeb

How to reflect on the land through waste art

Majelis Jakarta collaborators: Setali Indonesia

These instructions offer a creative approach to making art from waste materials, inspired by Sakeb's practice. The guide outlines handling, mixing, and molding materials like marble dust or textile waste, with a focus on reflection. Participants are encouraged to contemplate the origins of the materials, their connections to the land, and the broader impact of their creative process, leading to innovative, adaptable outcomes.

.....
.....

Adel Al-Taweel

How to map a memory

Majelis Jakarta collaborators: Gudskul Ekosistem

In a place of continuous erasure and renewal, where destruction and reconstruction are a constant cycle—Adel's work becomes a vital documentation of the memory embedded within a place. Growing in Al-Nuseirat refugee camp, Gaza, Adel documented his memories of the camp by mapping the different layers attached to the memory of the place. The composition of the past relies on evoking the residual events within each individual. Adel's instructions encourage activating the different layers of memories that are attached to one's place, by mapping the physical places, the movements and the emotional imprints left upon them.

.....
.....

Essa Grayeb

How to visualize an invisible line on a map

Majelis Jakarta collaborators: Gudskul Ekosistem

Essa Grayeb has been documenting the evolving landscape of Jericho since 2019, using horizontal and aerial photography to capture the city's transformations. Focusing on the view from the cable car between Tel-Jericho and the Mount of Temptation, the project critiques the colonial use of aerial photography in Palestine, where it has historically served as a tool of control and surveillance. Essa's score invites us to interact with imagery to trace and document changing paths, borders, or routes. By doing so, we may reveal the movement, erosion, and transformation of these lines within a landscape in flux.

.....
.....

PROGRAM

For starting times, visit deappel.nl

- Saturday, 5 October
Noor Abed and Zeynep Kayan
to her, and with her (performance)

In the midst of these dreadful times, we found ourselves naturally in a continuous correspondence – on friendship, on what is to be done, on cultivating hope and a space for creation. Through improvisation, the performance reflects a space in the making; a correspondence of sound and scenes in creation. Holding the very present moment in a stream of our unconscious, on continuous grief, death, friendship, and ways of being and acting together. The performance will be on intermittently during the opening of the project.

- Sunday, 6 October (gathering)
Reading Vigil for Palestine
Reading Letters from Political Prisoners in Palestine (reading group)

We gather to reflect on the daily acts of resistance that have taken place at Dam Square in Amsterdam over the past months, led by a group of cultural workers, artists, curators, activists, and others. This gathering will include a reading of Political Prisoners' Letters, shared by Palestinian poet and playwright Dalia Taha, which you can reach and listen to in this exhibition. Dalia provides instructions on how to approach the letters, offering a poetic cue to the process of writing, receiving, and reading them after their menacing journey. Through the collective act of sharing and engaging with these letters – and by forming an impromptu library with the books read aloud in Amsterdam's centre – an essential question emerges: What is the purpose of reading, and how do we become readers in this world?

- Wednesday–Sunday, 9–13 October, on loop
Noor Abuarafah
Am I The Ageless Object in The Museum? (video)

The video is based on a narrative that is written in parallel with several visits to different zoos and zoologies in Palestine, Switzerland and Egypt. The film is under a larger umbrella that contains different works that range between video, video installation, Novel and performance, in which each of these episodes deal with the concept of the museum from a different perspective. The video deals with the construction of the zoo and its historical relation to the museum, and the relation between museums and cemeteries. Where the three of these components are related to the discipline of history and uses a similar aesthetics in the display of the history representation.

- Wednesday–Sunday, 16–20 October, on loop
Sky Hopinka
Sunflower Siege Engine (video)

Moments of resistance are collapsed and woven together; from documentation of the Indigenous led occupation of Alcatraz, to the reclamation of Cahokia and the repatriation of the ancestors, to one's reflections on their body as they exist in the world today. These are gestures that meditate on the carceral inception and nature of the reservation system, and where sovereignty and belligerence intersect and diverge.

- Thursday, 17 October
Nadir Bouhmouch
Amussu (film screening)

Imider, Southeastern Morocco. A rapacious silver mine has siphoned water from

local aquifers for decades, drying out the almond groves belonging to an Amazigh community. Fearing their fragile oasis might disappear and their livelihoods destroyed, the villagers peacefully rebelled in 2011 and shut down a major water pipeline heading towards the mine. Eight years later, they continue to resist in a protest camp which has now turned into a small solar-powered village. However, backed by conniving intelligence services and aggressively protected by the police, Africa's biggest silver mine is no easy adversary. Dozens have been arrested for taking part of what the villagers have dubbed "Amussu xf Ubrid n '96" (Movement on Road '96). Nevertheless, the resilient villagers continue to resist with the little means they have – songs, weekly assemblies, a flimsy camera, a film festival and endless ingenuity.

- Wednesday, 23 October, 30 October and 6 November

Palestinian Cities

Three workshops inspired by Dalia Taha's *Palestinian Cities*

We will host three workshops for children and their parents around three poems from the recently published children's poetry book titled *Palestinian Cities* by Dalia Taha. Through vivid and lyrical verses and children's imaginative illustrations, Taha brings to life Palestinian cities. Selected poems are translated into English and Dutch on the occasion of the exhibition and will be available as audio stories in the presentation space to engage children and their parents. Listeners are invited to interpret the poems by creating drawings of the cities as narrated in the verses. The children's book inspiring this program is available in Arabic.

- Wednesday–Friday, 23–27 October, on loop

Mohamed Abdelkarim
Gazing... Unseeing (video)

Gazing... Unseeing speculatively envisions a dystopian future scenario of an Egyptian city post-disaster. Floods have taken over the West Sahara, setting off a string of corporate and governmental measures to control the rioting population. The film is based on an interview with an imagined fugitive. Through different positions, ideological turns, and questions on economic sovereignty, the interview imagines the future of the greens', governments', and private sectors' relations to infrastructure, privatization, ecology, surveillance, and migration.

- Friday, 25 October
Noor Abuarafeh

An orange tree, an olive tree and a painting that knows no borders
(lecture-performance)

This lecture performance invites the audience on a personal and political journey through the West Bank's fragmented landscape. The narrator recounts their return home after a prolonged absence, facing the stark reality of a land under occupation. Guided by intimate hikes through the West Bank, they weave together encounters with fellow hikers, such as Mohamed, who documents each village through his sketches, preserving a disappearing landscape. These sketches echo the work of the narrator's father, a painter whose art also serves as a testament to the Palestinian villages before their destruction. Slowly the audience is invited by the narrator to collectively reclaim a lost landscape in the face of settler colonial violence.

- Wednesday–Sunday,
30 October to 3 November, on loop
Essa Grayeb
Suspended Dawn (video)

In 1954, Egyptian director Youssef Chahine released *The Blazing Sun* after the Free Officers Revolution. Starring Faten Hamama and marking Omar El Charif's cinematic debut, the film was shot in Luxor, where a pivotal photo was taken of Prime Minister Gamal Abdel Nasser and archaeologist Zakaria Goneim. The photo was taken just before the opening of a newly discovered burial, revealing it was empty. *Suspended Dawn* is a poetic archaeological exploration of Egypt's past. The video essay features digital overlays of Chahine's film and sound, merging contemporary figures with the pharaonic city, creating a deliberate contrast between ancient and modern Egypt. It reflects on Egypt's enduring legacy, blending pharaonic art and mythology with contemporary culture.

- Saturday, 2 November
Mohamed Abdelkarim with Fay
Blue Gaze at The Future, Episode #2: Designing the Unseen: A Rehearsal (audiovisual performance)

Blue Gaze at the Future is a series of audiovisual performances combining text, radio drama, and visuals. It questions the theater stage as a landscape that can reorder fractured reality, proposing a different world. The performance follows the legend of Zarqā' al-Yamāma, known for her clairvoyance, tracing her appearances in literature post-1948. It explores future hope amidst grief and defeat. In this second episode, the desert is the focus – both as a physical and metaphorical landscape – considering how it can be staged scenographically.

- Wednesday–Saturday, 6–9 November, on loop
Suneil Sanzgiri
Two Refusals (Would We Recognize Ourselves Unbroken?) (video)

Two Refusals is an experimental film exploring interwoven narratives of the shared struggle against Portuguese colonialism in India and Africa, highlighting the solidarity forged between the two continents. Combining interviews and fictional storytelling, the film employs CGI animation, super 16mm film, and hand-processed archival footage to reveal lost layers of world-building and kinship. It examines the intricate network of relationships among historical figures in Goa, Mozambique, Angola, and Guinea-Bissau. Central to the narrative is a woman's dreams, haunted by the mythological titan Adamastor—an ominous storm cloud from Portuguese mythology intent on thwarting Vasco de Gama's journey to India. Drawing from *Os Lusíadas*, the Adamastor symbolizes both refusal and failure, prompting the question, "What could have been?"

- Friday, 8 November
Isshaq Albarbary
Nifayatīyāt (performance)

CarTrashography invites the audience to reflect on the labor of assembling meaning in a world that renders people and objects disposable. This live performance reimagines a disjointed UNRWA trash cart, familiar yet overlooked in Palestinian refugee camps. While its function is to clear waste, here it carries fragmented histories and silenced knowledge. The artist, as an extraterrestrial figure, assembles the cart from scattered parts. With ambient soundscapes, poetic spoken words, and deliberate movements, the performance uncovers hidden narratives, confronting systems that reduce identities to

bureaucratic codes. The cart becomes both a practical and symbolic vessel for labor, subjectivity, and translation.

- Saturday, 10 November
de Appel COOP Study Group
at Dutch Art Institute
Assembling Land
(public program & workshop)

Assembling Land: Rehearsals towards Placemaking is the cooperative study program of de Appel at the Roaming Academy, Dutch Art Institute (DAI). This 12-hour broadcasted event transmits the residues of a journey of collective study. During this journey, participants engaged in exchanges and learnings, resulting in a series of podcasts and a self-published pamphlet centered on themes such as housing, water, out/institution, and land, this time with interlocutors from the Maghreb. Building on the COOP's fieldwork, *Assembling Land* focuses on Palestine to explore continuous and timely asymmetries of our respective geographies. As part of the event, a binding workshop will be held to hand-sew the pamphlets-testimonies of the COOP's practice, as well as DIY pamphlets containing the exhibiting instructions for placemaking.

BIOGRAPHIES

Adel Al-Taweel is an artist from Gaza who works in engraving and makes works which deal with traces and memory, especially relating to the ongoing settler colonial violence in Palestine. He has exhibited his work in numerous institutions, such as Al Ma'mal art Foundation, Jerusalem and Eltiqaa' Gallery, Gaza.

Al-Wah'at was formed by Areej Ashhab, Gabriella Demczuk and Ailo Ribas as an

artist research collective committed to growing communal practices in ecologies typically regarded as hostile and lifeless, and to countering anthropocentric and colonial narratives around arid lands and futures.

Dalia Taha is a Palestinian poet and playwright. She was born in Berlin and grew up in Ramallah. Dalia graduated from Brown University with an MFA in Playwriting and has published two collections of poetry and one novel.

Essa Grayeb is a Palestinian visual artist based in Jerusalem. His practice traverses a range of media, primarily photography, moving image, and installation. His work originates from exploring elements connected to historical moments within the collective memories and their manifestations in popular culture.

Isshaq Albarbary's work centers on the notion of Stateless Refugee Heritage, delving into its social and political prospects. By investigating the interplay between materiality and temporality, memory and power, within contexts of settler colonialism and extraterritoriality, Isshaq challenges conventional narratives, calling for new avenues of social and political belonging.

Mohamed Abdelkarim is a visual artist, performer and cultural producer. In Abdelkarim's performative works, the script bears witness to the research experience. The emphasis is on the process, as a non-linear reflection on production and cultural genealogy. His current umbrella project focuses on the agency of the landscape as a witness to 'a history we missed and a future we have not yet attended'.

Nadir Bouhmouch is a filmmaker and multidisciplinary artist whose works

include films, photography, short stories and essays. His practice is driven by the expressions of rural societies, ecology and agriculture through the mediation of popular art forms.

[Noor Abed](#) aims to examine performances of the community and social movements in relation to rituals of waiting, resistance, and mourning. What role do aesthetics play in the performance of the ritual? And can we consider 'performance' a method of survival?

[Noor Abuarafeh](#) works primarily with video installation, performance, publication, and text. Her work addresses memory, history, the archive, the possibilities of tracing absence, the rethinking of different forms of history representations, and also questions the complexity of history including how it is shaped, constructed, made, perceived, visualized and understood, and how it is related to fact, fiction and imagination.

[Om Sulaiman Farm](#) (Yara Dowani) is interested in permaculture, agroecology and food sovereignty. She is part of research groups studying perennial plants and edible wild plants in Palestine, and farms and manages the cultural initiative Om Sleiman Farm since 2016.

[Reading Vigil for Palestine](#) gathers daily at Dam Square to read aloud from books on Palestinian history and struggle until a permanent ceasefire is achieved. Since November 2023, it has claimed public space for political education while building a self-organized audio archive of the readings and a dispersed collective library. The readings continue in solidarity with the Palestinian cause, resisting genocide, settler colonialism, and occupation. Join the vigil at the square or connect by texting @readingvigilpalestine on Instagram.

[Sakeb](#) is a design and research collective that works on, about, and through waste. They experiment on a wide range of leftover industrial waste, especially waste produced from the stone and marble industry in Palestine, transforming it into furniture and everyday objects. Their designs recognize the potentials of the natural drying processes and embrace them with the forms they adopt.

[Sakiya](#) is a collective, a progressive academy, a field for experimental knowledge production and sharing co-founded by Nida Sinnokrot (artist and educator) and Sahar Qawasmi (architect, restorer, organiser and forager).

[Sky Hopinka](#) explores, through video, photo, and text work, personal positions of Indigenous homeland and landscape, designs of language as containers of culture expressed through personal, documentary, and non fiction forms of media.

[Suneil Sanzgiri](#) is an Indian American artist, researcher, and filmmaker. Spanning experimental video and film, animations, essays, and installations, his work contends with questions of identity, heritage, culture, and diaspora in relation to structural violence and anticolonial struggles across the Global South. Sanzgiri's films offer sonic and visual journeys through family history, local mythology, and colonial legacies of extraction in Goa, India—where his family originates.

[Zeynep Kayan](#)'s artistic practice focuses on exploring the repetitive structural setup of the variations she creates by using video, photography, sound and performance. She is interested in finding gestures that are connotative, restored behaviors, the action of invisible forces on the body through repetition in movement and sound.

The following letter is part of the compilation that Dalia Taha has shared with us for her instructions on *How to read Palestinian political prisoners' letters*. The letter was written in 2006 by political prisoner and novelist Walid Daqqah who spent 38 years in Israeli prisons and died last April in custody because of medical negligence as he suffered from bone marrow cancer.

Parallel Time

Walid Daqqah

Today is the 25th of March. It's the first day of my 20th year in prison. It's also the 20th birthday of a young comrade. Remembering the day of my arrest, and the birthday of my comrade, I ask myself; How old is Lina today? Lina who is now a mother of two. How old is Najlaa? Who is a mother of three. And Haneen, who now has a girl? What about Obaida, who went to study in America. I never had the chance to say goodbye to him. Or my nephews and nieces, some of whom were children when I was arrested, some of whom were born years after my incarceration. How old are my brothers, who are now married, and have become fathers?

I didn't ask such questions before. I didn't care about the larger meaning of time. Time mattered to me only as minutes that flew by during family visitations. 45 minutes is hardly enough time to ask all the questions that I have written down on my palms, alongside requests for things that I need, so that I will remember. It is a lot of work for Sana' to run the errands for me and this work is also a work of memory. We are not allowed to bring papers and pencils to visitations. So we have to remember. But in the frantic rush of minutes I forget to notice the lines wrinkling my mother's face. I forget to notice that she has started to dye her hair. I forget to ask her, what is your real age, Mama?

What do I mean by her real age? I don't know my mother's real age. My mother has two ages. Her age in real time, which is the age I don't know. And her age measured in the years of my imprisonment. In this parallel time she is 19 years old.

I write to you from this parallel time. It is a confined place, and inside this confinement we don't use the measures of time to which you are used, like minutes, and hours, unless our time and yours converge at the glass barrier of a visitation. Only in those rare instances are we forced to use your time. As it were, your concept of time is also the

only thing that hasn't changed in your time. Luckily we still remember how to use it.

Prisoners who joined us in our cells during the Intifada told me that so many things have changed in your time. Rotary dial phones are supplanted by push-button Telephones. I have also heard that car tires don't have an inner tube, but are now made using only one tubeless tube.

I like the logic of a tire made in this manner, with a material that is self-sealing, preventing air from escaping. I like it because it resembles the prisoner who is assailed by "the nails" of his jailers, protecting himself only by means of his own self. There is no alternative but to rely on this self-repairing system.

Meanwhile, we discovered that those who are in the driver's seat of our struggle, our leaders, cannot encounter a nail without running over it, nor see a bump without veering across it. All the while believing that they are finding clever short cuts, shortening the distance and conserving our energy. These drivers are not merely careless. They just learned to depend on these kinds of tires. As if they weren't made of blood and flesh. As if they had neither desire nor hope. We became something they trade in the market, a market of political machinations. Why not take some tires and give us a bit of a vehicle instead? What is the use of tires without a vehicle?

I wish that the Arab and Palestinian leadership would become better at what they do. I wish that it could rely on this kind of internal system of self-repair. I wish that they would stop calling for the help of American (and other) tire fixers, who make a mess of everything. As is the case now in Lebanon. If we have to talk about politics, this is what I have to say. Even though I have decided not to talk about politics.

In parallel time we see you, but you don't see us. We hear you, but you don't hear us. As if there were a glass barrier between us, tinted on your side, like the car windows of important people. Tinted until some of us, in our presumptuousness, began to act as if they were important. And they in turn convinced us that we were important. And why not believe in our importance! The peculiarities of the situation demands it. In the rest of the world, states and governments hold political prisoners. In our country, which has a government but no state, we have a Ministry for Political Prisoners!!

For those who don't know us, you should know that we have been living in parallel time before the end of the Cold War, before the fall of the Soviet Union and the Communist countries. We have been here long

before the demolition of the Berlin Wall. We were here before the first Gulf War, and the Second and the Third. Before the Oslo Accords, and the Madrid Accords. Before the First Intifada and the Second Intifada. Our age in parallel time is the age of revolution, before its political factions arrived on the scene. We have been here before Arab satellite TV. Before hamburger culture flooded our capitals. We have been here before the invention of the mobile phone, telecommunication systems and the Internet. We are part of history. But history, as you know, is something that is over. We are the exception in this story. We are a past that does not come to an end. We speak to you in your present so that it doesn't become your future.

I said earlier that our time here is not your time. The reason is that the movement of time here cannot be divided into past, present, future. As it churned in confinement and stasis, our time stripped our language of common concepts of time and place, or at the very least denatured them. Here, for example, we don't ask when we will meet, or where? We have met and we still meet in the same place. We walk here in improvisational fashion, along the border between past and present. And every moment beyond the present is an unknown future, which we don't know how to handle. Our future is beyond our control. Our situation resembles that of all other Arab countries, but with one crucial difference. While their jailers are Arabs, those who keep us captive are foreigners. We are imprisoned here because we searched for a future. And here the future was buried alive.

In our parallel time, most of us have never had to answer the question so often asked of children; what will you become when you grow up? What do you do when you are an adult? Even though I am 44 years old now, I still don't know what I will do when I grow up!!

In parallel time we are the measure of time. We are that time that does battle with place, pitting itself against it. This is how we become the measure of our time. We mark that time by the arrest of one person, the arrival of another, the release of someone else. In our parallel time these are the markers that matter. We know how to tell the time, and the day, and the year, by means of your measure of time, but these measures are useless here. What is useful is the following; 'this happened when this guy arrived,' or 'before that guy was released.' And because we don't know when someone will be arrested or moved to another cell, we don't have the measure of the future. So we borrow your measures when we point to the future. Your time is real time. Your time is the future.

In parallel time we develop strange attachments to objects, which make sense only to those who spend time in parallel time. How else could you understand the relationship between a political prisoner and the undergarment that was the last thing he wore before his arrest? How could we explain our profound attachment to random objects whose loss would make us unimaginably sad, even bring us to tears? Strange things, like a particular lighter, or a particular box of cigarettes, which suddenly becomes invaluable and charged with all manner of emotional importance because it was the last thing we carried on us in “the future.” It is as if these random objects reassure us of a certain truth, which is that we once were outside this time. They are the evidence that tells us again and again that we belonged to your time. Not just commodities to be consumed and discarded in garbage bins, these objects are the straws that a drowning man clings unto, as he tries to stay afloat in the ocean that is parallel time.

In 1996 I heard the honk of a Subaru for the first time in ten years, and cried. For the inhabitants of parallel time, the honking of a car is much more than an attempt to alert. For the occupants of parallel time, this sound solicits the deepest and most profoundly human of feelings. The relationship with time developed by the inhabitants of parallel time is no less strange than the relationship with things. Here, you might forge a special emotional connection to particular blots in the walls of your cell, caused by humidity or water seepage. Or you might develop an emotional connection to a hole in one of the walls, or in the door. Consider the following, strange conversation, teeming with emotions, interruptions, descriptiveness, as if it were giving an account of Heaven and its Celestial Gate, not a prison cell and its gaps.

First prisoner:

There is nothing like section 4... Gone are the days of section 4.

Second prisoner:

It's true, but the best thing about section 4 is cell 7.

First prisoner (while sighing in pain):

I know... I know what you are going to say... From that cell you could hear in the early hours of morning the sound of cars on the highway.

Second prisoner (interrupting):

That's not it...Do you know the door of the cell? The door of the cell!!

Between the door and the wall there is a huge gap...like 2 centimeters... if you were looking through it while lying on your bed you could see the end of the corridor.

I wasn't planning to write today about time, or place, or about parallel time, or anything else really. Like philosophy or politics. All I wanted to write about were the sources of my anguish. About what I like and what I hate. But the writing that I had not planned to do resembles the life I had not planned to live. Let me admit in fact that I have never planned anything. I didn't plan to become a fighter, nor a member of a political party, nor to be involved in politics. This is not because all that has happened to me happened by mistake, or because politics is a hateful thing, as some people like to think, but because to me these were big and complicated topics. I'm not a fighter or a politician by choice. If I had had my way I would simply have lived my life as a labourer, painting walls, or an attendant at a gas station. Which is what I was doing when I was arrested. I could have married one of my relatives, just like everyone else. She could have given birth to seven or ten children. I could have bought a truck, or learned the intricacies of selling cars, or exchanging currency. All of this was possible, until I was confronted with the atrocities committed during the wars in Lebanon, like the massacres of Sabra and Shattila, which shook me to the core.

I worry all the time that I might stop feeling shocked and moved by the pain of other people. Any people. I worry that I will no longer be moved by scenes of injustice, any injustice. This is for me a daily preoccupation, by which I gauge my strength and resilience. The capacity to feel the pain of other peoples, the pain of other humanities, is at the heart of civilization. The expression of the mental aspect of a man is his will, the essence of his physicality is work, and the essence of his spirituality is feeling. And to feel the pain of fellow human beings, the pain of other humanities, is the essence of human civilization.

This essence is what is targeted during every day and hour and year of a prisoner's life. You are not targeted as a political being, nor as a religious being, and consuming being, who is being denied the pleasures of a material life. What is targeted inside you is your social side; the human inside you.

What is targeted is any relationship that extends you beyond yourself, be it with other people, or with nature. Even a relationship to your jailer as a human being. They do everything to make us hate them. What is targeted is your love, and your style, and your humanity.

I will admit now, in my 20th year in prison, that I don't feel hatred, nor do I feel beset by the indifference and brutishness of prison life. I will admit that I become childishly happy for the simplest things. A word of praise or encouragement overjoys me. I will admit that my heart quickens at the sight of a rose on TV, or a natural vista, like the sea. I will admit that despite everything I'm happy. There are no joys of life that I miss, except for two scenes, of children and laborers. The sight of children drifting in from all parts of the village in the morning, heading to school. And the sight of labourers in the early hours of morning, trickling in from all streets and corners during a cold, foggy winter morning, trodding towards the town center, all set to make the trip to work. I will admit now that it would not have been possible for me to feel these feeling, that it would not have been possible for all this love to remain with me, if I had not had the love of my mother Farida, and of my wife Sana'a, and of my brother Hosni... if I had not had the support of my parents, and felt encircled by loved ones and friends.

I will admit now that I'm still human, clutching my love as if it were an ember. That with this love in hand I will remain resilient. And that I will love you. For love is my humble victory over my jailer.

Walid Daqqah

de Appel is
Noor Abuarafeh
Jesse Blaauw
Marina Christodoulidou
Nell Donkers
Jacquine van Elsberg
Lucie von Eugen
Jan van Geem
Jan-Pieter 't Hart
Ka-Tjun Hau
Matt Hinkley
Mylan Hoezen
Lara Khaldi
Brechtje Krahl
Maria Nolla
Sofia Patat
Sophie Soobramien

Production support /
Productieondersteuning
Sjoerd Tim & team
Andoni Zamora

Design support for
instructions /
Ontwerp-ondersteuning
voor instructies
Ayman Hassan

Graphic Design /
Grafisch Ontwerp
Bardhi Haliti &
Zuzana Kostelanská

Printed at / Gedrukt bij
no kiss?

de Appel COOP Study
Group at Dutch Art
Institute 2023–24 is
Anastasia Nefedova
Chloë Janssens
Echo Guo
Eszter Dobos
Federica Nicastro
Foad Alijani
Francesca Pionati
Kivanç Sert
Meii Soh
Qiaoling Cai
Sara Alberani
Saverio Cantoni
Shaza Omran
Sille Kima
Thamyres VM
Tuba Kiliç

Stichting de Appel
Tolstraat 160
1074VM Amsterdam

+31 (0) 2 06 25 56 51
info@deappel.nl
www.deappel.nl

de Appel welcomes
visitors / de Appel
verwelkomt bezoekers
Wednesday–Sunday /
woensdag t/m zondag
14:00–20:00

Tickets / Toegangsprijzen:
Adults / Volwassenen: €6
Students / Studenten: €3
Neighbors / Buren: €3
Ages 0–18: free
0 t/m 18 jaar: gratis
Museumkaart or / of ICOM:
free / gratis

This project is supported by /
Dit project is ondersteund door

het
cultuurfonds

de Appel is supported with structural funds from /
de Appel wordt structureel gesteund door

van andere mensen te voelen, de pijn van andere volkeren, is de kern van beschaving. De uitdrukking van het mentale wezen van een mens is diens wil, de essentie van diens lichamelijkheid is werken, en de essentie van diens spiritualiteit is voelen. En de pijn van medemensen voelen, van pijn van andere geesten, is de essentie van menselijke beschaving. Deze essentie is het doelwit in het leven van een gevangene, elke dag, elk uur en elk jaar van diens leven. Je bent niet het doelwit als politiek wezen, noch als religieus wezen, noch als consumentend wezen, dat de geneugten van een materieel leven wordt ontzegd. Je sociale kant is het doelwit; de mens in je.

Elke relatie die je verder brengt dan jezelf is het doelwit, of het nu met andere mensen is of met de natuur. Zelfs een relatie met je gevangenenbewaarder. Ze doen er alles aan om ervoor te zorgen dat we ze haten. Wat het doelwit is, is je liefde, je stijl en je menselijkheid. Ik geef nu toe, in mijn 20e jaar in de gevangenis, dat ik geen haat voel, noch voel ik me belaagd door de onverschilligheid en wreedheid van het gevangenisleven. Ik geef toe dat ik kinderlijk blij word van de simpelste dingen. Een woord van lof of aanmoediging maakt me blij. Ik geef toe dat mijn hart sneller gaat kloppen bij het zien van een roos op tv, of een glimp van de natuur, zoals de zee. Ik geef toe dat ik ondanks alles gelukkig ben. Er zijn geen geneugten van het leven die ik mis, behalve twee tafereelen, het zien van kinderen en arbeiders. De aanblik van kinderen die 's ochtends vanuit alle delen van het dorp naar school komen. En de aanblik van arbeiders die in de vroege ochtenduren vanuit alle straten en hoeken naar binnen druppelen op een koude, mistige winterochtend, op weg naar het stadscentrum, klaar om naar hun werk te gaan. Ik geef nu toe dat ik deze gevoelens niet had kunnen hebben, dat al deze liefde niet bij me had kunnen blijven als ik niet de liefde van mijn moeder Farida had gehad, en van mijn vrouw Sana'a, en van mijn broer Hosni... als ik niet de steun van mijn ouders had gehad, en me niet omringd had gevoeld door geliefden en vrienden.

Ik zal nu toegeven dat ik nog steeds een mens ben, die mijn liefde vasthoudt alsof het een barnsteen is. Dat ik met deze liefde in de hand veerkrachtig zal blijven. En dat ik van julle zal houden. Want liefde is mijn nederige overwinning op mijn gevangenenbewaarder.

Eerste gevangene:
Er gaat niets boven sectie 4... Voorbij zijn de dagen van sectie 4.

Tweede gevangene:

Dat is waar, maar het beste aan sectie 4 is cel 7.

Eerste gevangene (terwijl hij zucht van de pijn):

Ik weet het... Ik weet wat je gaat zeggen... Vanuit die cel kon je in de vroege ochtenduren het geluid van auto's op de snelweg horen.

Tweede gevangene (onderbreekt):

Dat is het niet... Ken je de deur van de cel? De deur van de cel? Tussen de deur en de muur zit een enorme opening... wel 2 centimeter... als je er doorheen zou kijken terwijl je op bed ligt, kun je het einde van de gang zien.

Ik was niet van plan om vandaag te schrijven over tijd, of plaats, of over parallele tijd, of iets anders eigenlijk. Zoals filosofie of politiek. Het enige waar ik over wilde schrijven waren de bronnen van mijn angst. Over wat ik leuk vind en wat ik haat. Maar het schrijven dat ik niet van plan was te doen lijkt op het leven dat ik niet van plan was te leven. Ik geef toe dat ik nooit iets gepland heb. Ik was niet van plan om een strijder te worden, noch lid van een politieke partij, noch betrokken bij de politiek. Dit is niet omdat alles wat mij is overkomen per ongeluk is gebeurd, of omdat politiek iets hatelijks is, zoals sommige mensen graag denken, maar omdat dit voor mij grote en ingewikkelde onderwerpen waren. Ik ben geen vechter of politicus uit vrije keuze. Als het aan mij had gelegen, had ik gewoon als arbeider gewerkt, muren geschilderd, of was ik pompbediende geweest. Dat is wat ik deed toen ik werd gearresteerd. Ik had kunnen trouwen met één van mijn verwanten, net als iedereen. Ze had zeven of tien kinderen kunnen baren. Ik had een vrachtwagen kunnen kopen of de fijne kneepjes van het verkopen van auto's of het wisselen van geld kunnen leren. Dit was allemaal mogelijk, totdat ik geconfronteerd werd met de wreedheden die begaan werden tijdens de oorlogen in Libanon, zoals de bloedbaden van Sabra en Shatilla, die me tot op het bot schokten.

Ik maak me voortdurend zorgen dat ik niet meer geschokt en ontroerd zal zijn door de pijn van andere mensen. Welke mensen dan ook. Ik maak me zorgen dat ik niet langer ontroerd zal zijn door tafereelen van onrecht, welk onrecht dan ook. Dit is voor mij een dagelijkse zorg, waaraan ik mijn kracht en veerkracht aflees. Het vermogen om de pijn

maat van onze tijd. We markeren die tijd door de arrestatie van een persoon, de aankomst van een ander, de vrijlating van iemand anders. In onze parallele tijd zijn dit de markeringen die er toe doen. We weten hoe we de tijd, en de dag, en het jaar moeten aangeven door middel van julië maatstaf voor tijd, maar die maatstaven zijn hier nutteloos. Wat nuttig is, is het volgende: 'dit gebeurde toen deze man arriveerde' of 'voordat die man werd vrijgelaten'. En omdat we niet weten wanneer iemand wordt gearresteerd of naar een andere cel wordt verplaatst, hebben we geen maatstaf voor de toekomst. Dus lenen we julië maatstaven als we naar de toekomst wijzen. Julië tijd is de echte tijd. Julië tijd is de toekomst.

In parallele tijd ontwikkelen we vreemde gehchtheden aan objecten, die alleen zinvol zijn voor degenen die tijd doorbrengen in parallele tijd. Hoe zou je anders de relatie kunnen begrijpen tussen een politieke gevangene en het laatste onderkleed dat hij droeg voor zijn arrestatie? Hoe zouden we onze diepe gehchtheid kunnen verklaren aan willekeurige voorwerpen waarvan het verlies ons onvoorstelbaar verdrietig zou maken, ons zelfs tot tranen zou kunnen brengen? Vreemde dingen, zoals een bepaalde aansteker of een doosje sigaretten, dat plotseling van onschatbare waarde wordt en allerlei emotionele lading krijgt omdat we het bij ons droegen in "de toekomst". Het is alsof deze willekeurige voorwerpen ons geruststellen over een bepaalde waarheid, namelijk dat we ooit buiten deze tijd waren. Ze zijn het bewijs dat ons keer op keer vertelt dat we tot julië tijd behoorden. Deze objecten zijn niet slechts handelswaar die geconsumeerd en in vuilnisbakken gegooid moet worden, ze zijn de strohalmen waar een verdinkende man zich aan vastklampt, terwijl hij probeert te blijven drijven in de oceaan die parallele tijd is.

In 1996 hoorde ik voor het eerst in tien jaar het getoeter van een Subaru, en ik huilde. Voor de bewoners van parallele tijd is het getoeter van een auto veel meer dan een gesignaleerde waarschuwing. Voor de bewoners van parallele tijd roept dit geluid de diepste, meest menselijke gevoelens op. De relatie met tijd die de bewoners van parallele tijd hebben ontwikkeld is niet minder vreemd dan de relatie met dingen. Hier kun je een speciale emotionele band smeden met bepaalde vlekken in de muren van je cel, veroorzaakt door vocht of doorsijpelend water. Of je ontwikkelt een emotionele band met een gat in een van de muren of in de deur. Beschouw het volgende, vreemde gesprek, dat wemelt van emoties, onderbrekingen, beschrijvingen, alsof het een verslag is van de Hemel en diens Hemelpoort, en niet van een gevangeniscel en zijn gaten.

rest van de wereld houden staten en regeringen politieke gevangenen vast. In ons land, dat wel een regering maar geen staat heeft, hebben we een Ministerie voor Politieke Gevangenen!!

Degenen die ons niet kennen, moeten weten dat we in een parallelle tijd leven, vóór het einde van de Koude Oorlog, vóór de val van de Sovjet-Unie en de communistische landen. We waren hier al lang voor de afbraak van de Berlijnse Muur. We waren hier al voor de eerste Golfoorlog, en de tweede en de derde. Vóór de Oslo-akkoorden en de Madrid-akkoorden. Vóór de Erste Intifada en de Tweede Intifada. Ons tijdperk in parallelle tijd is het tijdperk van de revolutie, voordat de politieke facties op het toneel verschenen. We waren hier al voor de Arabische satelliettelevisie. Voordat de hamburgercultuur onze hoofdsteden overspoelde. We waren hier al voor de uitvinding van de mobiele telefoon, telecommunicatiesystemen en het internet. We maken deel uit van de geschiedenis. Maar geschiedenis is, zoals jullie weten, iets dat voorbij is. Wij zijn de uitzondering in dit verhaal. Wij zijn een verleden dat niet eindigt. We spreken tot jullie in jullie heden zodat het niet jullie toekomst wordt.

Ik zei eerder dat onze tijd hier niet jullie tijd is. De reden hiervoor is dat de beweging van de tijd hier niet verdeeld kan worden in verleden, heden en toekomst. Terwijl het kronkelde in opsluiting en stilstand, heeft onze tijd de taal ontdaan van natuurlijke concepten van tijd en plaats, of ze op zijn minst gedenaatureerd. Hier vragen we bijvoorbeeld niet wanneer we elkaar zullen ontmoeten, of waar. We hebben elkaar ontmoet en we ontmoeten elkaar nog steeds op dezelfde plek. We lopen hier op gemiddelde wijze, langs de grens tussen heden en verleden. En elk moment voorbij het heden is een onbekende toekomst, waarvan we niet weten hoe we ermee om moeten gaan. We hebben geen controle over onze toekomst. Onze situatie lijkt op die van alle andere Arabische landen, maar met één cruciaal verschil. Terwijl hun gevangengevangenen Arabieren zijn, zijn het buitenlandse gevangenen ons gevangenen. We zitten hier gevangen omdat we naar een toekomst zochten. En hier werd de toekomst levend begraven.

In onze parallelle tijd hebben de meesten van ons nooit de vraag hoeven te beantwoorden die zo vaak aan kinderen wordt gesteld: wat wil je worden als je groot bent? Wat doe je als je volwassen bent? Ook al ben ik nu 44 jaar oud, ik weet nog steeds niet wat ik ga doen als ik groot ben!!

In parallelle tijd zijn wij de maat van de tijd. Wij zijn die tijd die de strijd aangaat met de plaats en zich ertegen afzet. Zo worden wij de

jouwe samenkomsten bij de glazen barrière van een visitatie. Alleen in die zeldzame gevallen zijn we gedwongen om jullie tijd te gebruiken. Als het ware is jullie concept van tijd ook het enige dat niet veranderd is in jullie tijd. Gelukkig weten we nog hoe we het moeten gebruiken. Gevangenen die zich tijdens de Intifada bij ons in de cel voegden, vertelden me dat er zoveel dingen zijn veranderd in jullie tijd. Telefoons met draaischijven zijn vervangen door telefoons met drukknoppen. Ik heb ook gehoord dat autobanden geen binnenband meer hebben, maar nu worden gemaakt met slechts één band.

Ik vind het een mooi idee, een band die op deze manier is gemaakt, met materiaal dat zelfdichtend is en voorkomt dat er lucht ontsnapt. Ik vind het mooi omdat het lijkt op de gevangene die wordt aangevallen door “de spijkers” van zijn cipiers, en die zichzelf alleen beschermt door middel van zichzelf. Er is geen alternatief dan te vertrouwen op dit zelfherstellende systeem.

Intussen hebben we geleerd dat degenen die in de bestuurdersstoel van onze strijd zitten, onze leiders, geen spijker kunnen tegenkomen zonder eroverheen te lopen, noch een hobbel kunnen zien zonder eroverheen te rijden. Ze geloven dat ze slimme binnenwegen vinden, die de arststand verkorten en onze energie sparen. Deze bestuurders zijn niet simpelweg onvoorzichtig. Ze hebben geleerd om op dit soort autobanden te vertrouwen. Alsof ze zelf niet van bloed en vlees zijn. Alsof ze geen verlangens of hoop hadden. We zijn iets geworden dat ze verhandelen op de markt, een markt van politieke machinates. Waarom niet wat minder banden in plaats daarvan een beetje voertuig? Wat is het nut van banden zonder voertuig?

Ik zou willen dat het Arabische en Palestijnse leiderschap beter werd in wat ze doen. Ik zou willen dat ze konden vertrouwen op dit soort interne systemen van zelfherstel. Ik zou willen dat ze ophielden de hulp in te roepen van Amerikaanse (en andere) bandenreparateurs, die overal een puinhoop van maken. Zoals nu het geval is in Libanon. Als we het over politiek moeten hebben, dan is dit wat ik te zeggen heb. Ook al heb ik besloten niet over politiek te praten.

In de parallele tijd zien we jullie wel, maar zien jullie ons niet. Wij horen jullie, maar jullie horen ons niet. Alsof er een glazen barrière tussen ons in staat, getint aan jouw kant, zoals de autoruiten van belangrijke mensen. Getint zodat sommigen van ons, in onze aanmatigendheid, begonnen te doen alsof zij belangrijk waren. En zij overtuigden ons er op hun beurt van dat wij belangrijk waren. En waarom niet geloven in ons belang! De eigenaardigheden van de situatie vragen erom. In de

Walid Daqqa

Parallele Tijd

De volgende brief maakt deel uit van de compilatie die Dalia Taha met ons heeft gedeeld voor haar instructie *How to read Palestinian political prisoners' letters*. De brief werd geschreven in 2006 door de politieke gevangene en romanschrijfster Walid Daqqa, die 38 jaar in Israëlische gevangenis doorbracht en argelopen april in gevangenschap stierf hij aan beenmergkanker door medische nalatigheid.

zijn en vader zijn geworden?

Zulke vragen stelde ik mezelf vroeger niet. Ik gaf niet om de grotere betekenis van tijd. Tijd was voor mij alleen belangrijk als minuten die voorbij vlogen tijdens familiebezoeken. 45 minuten is nauwelijks genoeg tijd om alle vragen te stellen die ik op mijn handpalmen heb opgeschreven, samen met verzoeken voor dingen die ik nodig heb, zodat ik het zal onthouden. Het is veel werk voor Sana'a om de boodschappen voor me te doen en dit werk is ook gehuegenwerk. We mogen geen papieren en potloden meenemen naar visitaties. Dus moeten we onthouden. Maar in de hectiek van de minuten vergeet ik de rimpels in mijn moeders gezicht op te merken. Ik vergeet op te merken dat ze haar haar begint te verven. Ik vergeet haar te vragen: "Wat is je echte leeftijd, mama?"

Wat bedoel ik met haar echte leeftijd? Ik weet niet hoe oud mijn moeder echt is. Mijn moeder heeft twee leeftijden. Haar leeftijd in de echte tijd, de leeftijd die ik niet ken. En haar leeftijd gemeten in de jaren van mijn gevangenschap. In deze parallele tijd is ze 19 jaar oud. Ik schrijf je vanuit deze parallele tijd. Het is een afgesloten plek, en binnen deze opsluiting gebruiken we niet de maatstaven voor tijd en die jullie gewend zijn, zoals minuten en uren, tenzij onze tijd en de

video en film, animaties, essays en installaties en gaat over kwesties van identiteit, erfgoed, cultuur en diaspora in relatie tot structureel geweld en antiekoloniale strijd in het Zuiden. Sanzgiri's films bieden sonische en visuele reizen door de familiegeschiedenis, lokale mythologie en koloniale ervaringen van de extractie in Goa, India, waar zijn familie vandaan komt.

te traceren, het heroverwegen van verschillende vormen van geschiedenis-representaties, en stelt vragen over de complexiteit van geschiedenis, inclusief gemaakt, waargenomen, geconstrueerd en begrepen, en hoe het gerelateerd is aan feit, fictie en verbeelding.

Reading Vigil for Palestine komt dagelijks samen op de Dam om voor te lezen uit boeken over de Palestijnse geschiedenis en strijd tot dat er een permanent staakt-het-vuren is bereikt. Sinds november 2023 hebben ze de openbare ruimte opgeëist voor politieke educatie, terwijl ze een zelfgeorganiseerd audio-archief van de lezingen een verspreide collectieve bibliotheek hebben opgebouwd. De lezingen gaan door in solidariteit met de Palestijnse zaak, verzet tegen genocide, koloniaal kolonialisme en bezetting. Doe mee aan de wake op het plein of kom in contact door @readingvigilpalestine te berichten op Instagram.

Sakēb is een ontwerp- en onderzoekscollectief dat werkt op, over en door afval. Ze experimenteren met een breed scala aan overgebleven industrieel afval, met name afval uit de steen- en marmerindustrie in Palestina, en transformeren dit tot meubels en alledaagse voorwerpen. Hun ontwerpen erkennen de mogelijkheden van natuurlijke droogprocessen en omarmen deze met de vormen die ze aannemen.

Sākīya is een collectief, een progressieve academie, een veld voor experimentele kennisproductie en -deling, mede opgericht door Nida Sinnokrot (kunstenaar en pedagoog) en Sahar Qawasmi (architect, restaurateur, organisator en foerager).

Suneil Sanzgiri is een Indiaas-Amerikaanse kunstenaar, onderzoeker en filmmaker. Zijn werk omvat experimentele

Adel Al-Taweel is een kunstenaar uit Gaza die werkt met sporen en herinneringen, die gaan over sporen en herinneringen, vooral met betrekking tot het voortdurende koloniale geweld in Palestina. Hij heeft zijn werk tentoongesteld in verschillende instellingen, zoals Al Ma'mal art Foundation, Jeruzalem en Elitqaa Gallery, Gaza.

Al-Wahat werd opgericht door Arej Ashhab, Gabriela Demczuk en Alio Ribas als een kunstenaar-onderzoekscollectief dat zich inzet voor het kwaken van gemeenschappelijke praktijken in ecologieën die doorgaans als vijandig en levensloos worden beschouwd, en voor het tegengaan van antropocentrische en koloniale verhalen over dorre gebieden en toekomst.

Dalia Taha is een Palestijnse dichteres en toneelschrijfster. Ze werd geboren in Berlijn en groeide op in Ramallah. Dalia studeerde af aan Brown University met een MFA in toneelschrijven en heeft twee postdiploma's en een roman gepubliceerd.

Essa Grayb is een Palestijnse beeldend kunstenaar uit Jeruzalem. Zijn werk omvat verschillende media, voornamelijk fotografie, bewegend beeld en installatie. Zijn werk komt voort uit het onderzoeken van elementen die verbonden zijn met historische momenten binnen het collectieve geheugen en hun manifestaties in de populair cultuur.

Isshaq Albarbari's werk concentreert zich op de notie van staatoos vluchtelingenvergoed en onderzoekt de sociale en politieke vooruitzichten ervan. Door de wisselwerking tussen materialiteit en tijdelijkheid, geheugen en macht te

onderzoeken, binnen een context van koloniaal kolonialisme en extraterritoriale- telt, daagt Isshaq conventionele verhalen uit en roept hij op tot nieuwe wegen van sociale en politieke samhörigheid.

Om Sulaiman Farm's Yara Dowani is geïn-teresseerd in permacultuur, agro-ecologie en voedselsovereiniteit. Ze maakt deel uit van onderzoeksgroepen die vaste planten en eetbare wilde planten in Palestina bestuderen, en behoort het culturele initiatief Om Sleiman Farm sinds 2016.

Mohamed Abdelkarim is beeldend kunstenaar, performer en cultureel product. In Abdelkarim's performatieve werken functioneert het script als onderzoeks-variant. De nadruk ligt op het proces, als een non-lineaire reflectie op productie en culturele genealogie. Zijn huidige overkoepelende project richt zich op de agency van het landschap als getuige van "een geschiedenis die we hebben gemist en een toekomst die we nog niet hebben bijgevoerd".

Nadir Bouhmouch is filmmaker en multidisziplinair kunstenaar. Zijn werk bestaat uit films, fotografie, korte verhalen en essays. Zijn praktijk wordt gedreven door de uitdrukking van rurale samenlevingen, ecologie en landbouw door de bemiddeling van populaire kunstvormen.

Noor Abed wil voorstellingen van de gemeenschap en sociale bewegingen onderzoeken in relatie tot rituelen van wachten, verzet en rouw. Welke rol speelt esthetiek in de uitvoering van het ritueel? En kunnen we 'performance' beschouwen als een methode om te overleven? Noor Abuarafeh werkt voornamelijk met video-installatie, performance, publicatie en tekst. Haar werk richt zich op het geheugen, de geschiedenis, het archief, de mogelijkheden om afwezigheid

volgt de legende van Zargā` al-Yamāma, bekend om haar helderziendheid, en volgt haar verschijningen in de literatuur na 1948. Het onderzoek toekomstige hoop te midden van verdriet en nederlaag. In deze tweede aflevering staat de woestijn centraal – zowel als fysiek en metafysisch landschap – en wordt er nagedacht over hoe de woestijn scenografisch geïncenseerd kan worden.

● Vrijdag 8 november
Isshaq Albarbary
Nifayatyā (performance)

Cartrashography nodigt het publiek uit om na te denken over de arbeid van het samenstellen van betekenis in een wereld die mensen en objecten tot wegverpartikelen maakt. Deze live performance verbeeldt een onsamenhangende UNRWA vuilniswagen, bekend maar over het hoofd gezien in Palestijnse vluchtelingenkampen. Terwijl de functie ervan is om afval op te ruimen, draagt hij hier gefragmenteerde geschiedenissen en tot zwijgen gebrachte kennis met zich mee. De kunstenaar, als een buitenaards figuur, zet de kar in elkaar uit verspreide onderdelen. Met ambient soundscapes, goddische gespreken worden en doelbewuste bewegingen legt de performance verborgen verhalen bloot en confronteert ze systemen die identiteit ten reduceren tot bureaucratische codes. De kar wordt zowel een praktisch als symbolisch vat voor arbeid, subjectiviteit en vertaling.

● Woensdag 6 november tot zaterdag 9 november, herhalend

Suneil Sanzgit!
Two Refusals (Would We Recognize Ourselves Unbroken?) (video)

Two Refusals is een experimentele film die verweven verhalen verket over de gezamenlijke strijd tegen het Portugese

kolonialisme in India en Afrika, en de solidariteit tussen de twee continenten benadrukt. De film combineert interviews met fictieve verhalen en maakt gebruik van CGI-animatie, super 16mm-film en met de hand bewerkte archiefmateriaal om verloren lagen van wereldvorming en verwantschap bloot te leggen. De film onderzoekt het ingewikkelde netwerk van relaties tussen historische figuren in Goa, Mozambique, Angola en Guinee-Bissau. Centraal in het verhaal staan de dromen van een vrouw, achtervolgd door de mythologische titaan Adamastor - een omhelpspelende stormwolk uit de Portugese mythologie die Vasco de Gama's reis naar India wilde dwarsbomen. De Adamastor, die is afgeleid van Os Lusíadas, symboliseert zowel de verlossing als de mislukking en roept de vraag op "Wat had kunnen zijn?".

● Zondag 10 november, 10:00-00:00 uur
de Appel COOP Study Group op Dutch Art Institute
Assembling Land

Assembling Land: Rehearsals towards Placemaking is het coöperatieve

studieprogramma van de Appel aan

de Dutch Art Institute (DAI) Roaming

Academy. Dit 12 uur durende evenement

zendt de residuen van een collectieve

studiereis uit. Tijdens deze reis wisselden

de deelnemers van gedachten en

leerden ze van elkaar, wat resulteerde

in een reeks podcasts en een zelf

gepubliceerd pamflet over thema's als

huusvesting, water, uit/instelling en land.

Voortbouwend op het veldwerk van de

COOP richt *Assembling Land* zich op

Palestina om de voortdurende en actuele

asymmetrieën van onze respectievelijke

geografie te onderzoeken. Onderdeel van

het evenement is een boekbind-werkshop,

waarbij we de pamfletten – zowel van de

COOP als de brochure van deze tentoon-

stelling – met de hand worden genaaid.

dient als een getuigenis van de Palestijnse dorpen voordat ze werden vernietigd. Langzaam wordt het publiek door de verteller uitgenodigd om collectief een verloren landschap terug te winnen tegenover koloniaal koloniaal geweld.

- Woensdag 30 oktober tot zondag 3 november, herhalend

Suspended Dawn (video)

Essa Grayeb

In 1954 bracht de Egyptische regisseur Youssef Chahine *The Blazing Sun* uit na de Free Officers Revolt. De film, het filmdebuut van Omar El Charif met Faten Hamama in de hoofdrol, werd opgenomen in Luxor, waar een cruciale foto werd genomen van premier Gamal Abdel Nasser en archeoloog Zakaria Goniim. De foto werd genomen vlak voor de opening van een pas ontdekte begrafs, waaruit bleek dat de kist leeg was. *Suspended Dawn* is een poëtische, archeologische verkenning van het verleden van Egypte. Het video-essay bevat digitale overlays van Chahine's film en geluid, waardoor hedendaagse figuren en samensmelten met de faraonische stad tussen het oude en het moderne Egypte. Het reflecteert op de blijvende erfenis van Egypte en vermenigt faraonische kunst en mythologie met hedendaagse cultuur.

- Zaterdag 2 november

Mohamad Abdelkarim met Fay

Blue Gaze at The Future, Episode #2:

Designing the Unseen: A Rehearsal

(audiovisual performance)

Blue Gaze at the Future is een serie audiovisuele performances waarin tekst, radiodrama en beeld worden gecombineerd. Het be vraagt het theaterpodium als een landschap dat de gebroeken

wereld kan voorstellen. De voorstelling

- Woensdag 23 oktober, 30 oktober

en 6 november

Palestinian Cities (workshop)

Geïnspireerd op Dalia Tahat's

Palestinian Cities

We organiseren drie workshops voor

kinderen en hun ouders rond drie

gedachten uit de onlangs gepubliceerde

kinderpoëziebundel *Palestinian Cities* van

Dalia Tahat. Door middel van levendige en

lyrische verzen en fantasierijke kinderillus-

traties brengt Tahat de Palestijnse steden

tot leven. De geselecteerde gedichten zijn

ter gelegenheid van de tentoonstelling

in het Engels en Nederlands vertaald en

zullen als audioverhalen beschikbaar zijn

in de tentoonstellingsruimte, om kinderen

en hun ouders bij de tentoonstelling te

betrekken. Luisteraars worden uitgeno-

digd om de gedichten te interpreteren

door tekeningen te maken van de steden

zoals verteld in de verzen. Het boek zelf is

beschikbaar in het Arabisch.

- Vrijdag 25 oktober

Noor Abuarahat

An orange tree, an olive tree and

a painting that knows no borders

(lecture-performance)

Deze lecture-performance nodigt het pu-

blic uit voor een persoonlijke en politieke

reis door het gefragmenteerde landschap

van de Westelijke Jordaanoever. De

verteller vertelt over hun terugkeer naar

huis na een langdurige afwezigheid,

geconfronteerd met de grimmige realiteit

van een land onder bezetting. Geleid door

intieme wandelingen door de Westelijke

Jordaanoever, verweven ze ontmoetingen

met medewandelaars, zoals Mohamed, die

elk dorp documenteert door middel van

zijn schetsen, waardoor een verdwijnend

landschap behouden blijft. Deze schetsen

echoën het werk van de vader van de

verteller, een schilder wiens kunst ook

● Woensdag 9 tot zondag 13 oktober,

herhalend

Noor Abuarafeh

Am I The Ageless Object in The Museum?

(video)

De video is gebaseerd op een verhaal dat

parallel is geschreven aan een aantal be-

zoeken aan verschillende dierenruiten in

Palestina, Zwitserland en Egypte. De film

valt onder een reeks werken die variëren

tussen video, video-installatie, roman

en performance, waarin elk van deze

arteferingen het concept van het museum

vanuit een ander perspectief wordt

belicht. De video gaat over de constructie

van de dierenruin en zijn historische relatie

tot het museum, en de relatie tussen

musée en begrafplaatsen; waar deze

drie componenten gerelateerd zijn aan

de discipline van geschiedenis en het

inzetten van een vergelijkbare esthetiek in

de weergave van de geschiedenis.

● Woensdag 16 tot zondag 20 oktober,

herhalend

Sky Hopinka

Sunflower Siege Engine (video)

Momenten van verzet worden samenge-

voegd en verweven; van documentatie van

de bezetting van Alcatraz door de inheemse

bevolking, tot de drooglegging van Cahokia

en de reparatie van de voorouders, tot

iemands reflectie op zijn lichaam zoals

Dit zijn gebaren die mediteren over de

carceralistische oorsprong en aard van het

reservatenstelsel, en waar soevereiniteit en

strijd elkaar kruisen en divergeren.

● Donderdag 17 oktober

Nadir Bouhmouch

Amnssu (filmvertoning)

Imder, Zuidoost-Marokko. Een roofzuch-

tige zilvermijn heeft decennialang water

overgehéveld uit de plaatselijke watervoe-

rende lagen, waardoor de amandelboom-

gaarden van een Amazigh-gemeenschap

zijn uitgedroogd. Uit angst dat hun

fragiele oase zou verdwijnen en hun

levensonderhoud zou worden vernietigd,

kwamen de dorpelingen in 2011 vreedzaam

in opstand en sloten een belangrijk

waterleiding die naar de mijn liep. Acht

jaar later verzetten ze zich nog steeds in

een protestkamp dat nu is omgevormd

tot een klein dorp op zonne-energie. De

grootste zilvermijn van Afrika, gestuend

door samenwerkende inlichtingendiensten

en aggresief beschermd door de politie, is

echter geen gemakkelijke tegenstander.

Tientallen mensen zijn gearresteerd

omdat ze deelnamen aan wat de dorpelin-

gen "Amnssu xF Ubrid n '96" (Beweging op

Weg '96) hebben genoemd. Desondanks

blijven de veerkrachtige dorpelingen zich

verzetten met de weinige middelen die ze

hebben – liederen, wekelijkse bijeenkom-

sten, een simpele camera, een filmfestival

en eindelijk vernuft.

● Woensdag 23 tot vrijdag 27 oktober,

herhalend

Mohamad Abdelkarim

Gazing... Unseeing (video)

Gazing... Unseeing stelt zich een dystopisch

toekomstscenario voor van een Egyptische

stad na een ramp. Overstromingen hebben

de Westelijke Sahara overspoeld, wat

een reeks maatregelen van bedrijven en

de overheid in gang zet om de oproerige

bevolking onder controle te houden. De

film is gebaseerd op een interview met een

denkbeeldige vluchteling. Door middel van

verschillende standpunten, ideologische

wendingen en vragen over economische

soevereiniteit, verbeldt het interview de

toekomst van de relaties tussen de groene

oppositie, regeringen en de privésector

met betrekking tot infrastructuur, privati-

sering, ecologie, bewaking en migratie.

Essa Grayeb documenteert sinds 2019 het veranderende landschap van Jericho en gebruikt landschappelijke en luchtfotografie om de transformaties van de stad vast te leggen. Het project concentreert zich op het uitzicht vanuit de kabelbaan tussen Tel-Jericho en de Berg der Verzeking, en bekritiseert het koloniale gebruik van luchtfotografie in Palestina, waar het van oudsher heeft gediend als een instrument voor controle en bewaking. Essa's score nodigt ons uit tot interactie met beelden om veranderende paden, grenzen of routes te traceren en te documenteren. Door dit te doen, kunnen we de beweging, erosie en transformatie van deze lijnen in een landschap in beweging onthullen.

PROGRAMMA

Voor aanvangstijden, zie deappelnl

- Zaterdag 5 oktober

Noor Abed en Zeynep Kayan

to her, and with her (performance)

Te midden van deze vreselijke tijden kwamen we op een natuurlijke manier in een voortdurende correspondentie terecht – over vriendschap, over wat er gedaan moet worden, over het cultiveren van hoop en ruimte voor creatie. Door middel van improvisatie weerspiegelt de voorstelling een ruimte in wording door een correspondentie van geluid en scènes. We houden het huidige moment vast in een stroom van ons onbewuste, over voortdurend verdriet, dood, vriendschap en manieren om samen te zijn en te handelen. De performance zal met tussenpozen te zien zijn tijdens de opening van de tentoonstelling.

- Zondag 6 oktober
- Reading Vigil for Palestine
- Reading Letters from Political Prisoners in Palestine* (workshop)
- We komen samen om te staken en na te denken over de dagelijkse daden van verzet die de afgelopen maanden hebben plaatsgevonden op het Damplein in Amsterdam, onder leiding van een groep culturele werkers, kunstenaars, curatoren, activisten en anderen. Tijdens deze bijeenkomst worden onder andere de brieven van politieke gevangenen voorgelezen door de Palestijnse dichteres en toneelschrijfster Dalia Taha, te zien en lezen in deze tentoonstelling. Dalla geeft instructies over hoe de brieven te benaderen, en biedt een poëtische in-structie voor het proces van het schrijven, ontvangen en lezen van de brieven. Door het collectieve delen van en omgaan met deze brieven – en door het vormen van een geïnproviseerde bibliotheek met de voorgelezen boeken in het centrum van Amsterdam – komt een essentiële vraag naar voren: Wat is het doel van lezen en hoe worden we lezers in deze wereld?

ard van rebëlle en literatuur te heroverwegen. We worden uitgenodigd om naar een compilatie van brieven te luisteren en ze te lezen.

Gedichten uit Dalia Taha's nieuwe kinderboek "When you visit my City" – een verzameling gedichten over Palestijnse steden – zullen te horen zijn en de kinderen worden uitgenodigd om tekeningen te maken die deze landschappen verbeelden.

Sakeb

How to reflect on the land through waste art
Majelis Jakarta partner: Setail Indonesia

Deze instructies bieden een creatieve benadering voor het maken van kunst van afvalmaterialen, geïnspireerd door Sakeb's praktijk. De handleiding bestaat uit afvalmaterialen, mengen en vormen van materialen zoals marmerstof of textielafval, met de nadruk op reflectie. Deelnemers worden aangemoedigd om na te denken over de oorsprong van de materialen, hun connecties met het land en de bredere impact van hun creatieve proces, wat leidt tot innovatieve, modulaire resultaten.

Adel Al-Taweel

How to map a memory

Majelis Jakarta partner: Gudsukul Ekosistem

Op een plek waar voortdurend wordt gewist en vernieuwd, waar vernietiging en wederopbouw een constante cyclus vormen, wordt Adels werk een vitale documentatie van het geheugen dat in een plek besloten ligt. Adel groeide op in het vluchtelingenkamp Nuseirat en documenteerde zijn herinneringen aan het kamp door de verschillende lagen in kaart te brengen die verbonden zijn aan het geheugen van de plek. De compositie van het verleden berust op het oproepen van de overgebleven gebeurtenissen in elk individu. De instructies van Adel moedigen aan om de verschillende lagen van herinneringen die aan iemands plaats verbonden zijn te activeren door de fysieke plaatsen, de bewegingen en de emotionele indrukken die erop zijn achtergelaten in kaart te brengen.

INSTRUCTIES

Al-Wah'at collective (Areej Ashhab, Aljo Ribas, Gabriella Demczuk)
How to care for a sabr cactus
Majelis Jakarta partner: Selarasa (Gudskul Ekosistem)

Deze instructie is een reactie op de impact van het cochenille-insect op de cactussen in Palestina, waar het Al-Wah'at collectief uitgebreid veldwerk en workshops voor de gemeenschap heeft uitgevoerd. De instructies geven richtlijnen voor het verzorgen van de cactus – waardoor de cactuskussentjes en dode vezels gesnoeid worden en cochenille-insecten worden verwijderd, wat ervoor zorgt dat deze materialen niet meer gebruikt kunnen worden voor koken en verven.

Om Sulaiman farm (Yara Dowani)
How to build a compost toilet
Majelis Jakarta partner: Selarasa (Gudskul Ekosistem)

Om Sulaiman farm zal instructies geven voor het bouwen van een composttoilet. Het composttoilet op de boerderij van Om Sulaiman werd gebouwd om een duurzame biologische boerderij te garanderen, maar ook als experiment om te helpen een leerplan te maken, zodat alle bouw- en werkzaamheden aan het toilet overdraagbaar zijn naar andere boerderijen. De gids is gefillustreerd door kunstenaars in Jakarta en is beschikbaar in het Arabisch en Indonesisch. De gids richt zich op de sanitaire behoeften van Gaza te midden van de aanzienlijke schade aan de infrastructuur als gevolg van de Israëlische genocide.

Dalla Taha
How to read Palestinian political prisoners' letters
Majelis Jakarta partner: ruru kids & Gudskul Ekosistem

De brieven van Palestijnse politieke gevangenen, die voortkomen uit pijn en verzet, bieden een diepgaande reflectie op actie en ethiek. Hun geschriften, verset, bieden een ontberingen trotseren, nodigen ons uit om ons diepgaand bezig te houden met een daad van verantwoordelijkheid en emancipatie. Als levend archief dagen deze brieven ons uit om onze houding, ethiek en de

de Appel verdiept zich in haar huidige programma's en tentoonstellingen in urgente thema's rondom het gebruik en eigendom van Land. Land is aan de frontlinie voor verschillende kritieke kwesties, waaronder milieucrises, landroof, vestigingskolonialisme en betaalbare huisvesting. In de huidige context van het laatkapitalisme is Land gereduceerd tot enkel handelswaar, ontstaan van intrinsieke waarde en gemeenschappelijke betekenissen. Toch zijn we getuige van een golf van politieke en sociale bewegingen wereldwijd die vurig pleiten voor eerlijke toegang tot en teruggave van land en haar hulpbronnen. Kunstenaars, die vaak voorop lopen in deze strijd, zijn niet alleen deelnemers maar ook vernieuwers, die nieuwe paradigma's van gedeeld eigendom verkennen en belichamen en de meenten opnieuw vormgeven.

In *Our People are Our Mountains* (naar de woorden van Amílcar Cabral over de bevrijdingsbeweging van Guinee-Bissau) werken kunstenaars en collectieven in Palestina en elders samen met majelis (samenkomst) Jakarta door op afstand instructies te sturen. Het concept achter het gebruik van instructies, in plaats van het fysiek overbrengen van werken of het faciliteren van reizen, komt voort uit ethische, politieke en klimaat-overwegingen. Desalniettemin blijft het belang van het onderhouden van contacten, het leren van elkaar artistieke uitingen en het opbouwen van solidariteit over een gedeelde strijd onbetwisbaar.

Het versturen van instructies is ook een manier om te wijzen op de fysieke en symbolische afstanden, nadrukkelijk op de diepgaande moeilijkheden die gepaard gaan met het verplaatsen in en uit Palestina, in het bijzonder tijdens de voortdurende genocide. Dit initiatief is daarom een daad van overacht en vertrouwen: kunstenaars geven hun creatieve richtlijnen door aan hun collega's in Jakarta, die op hun beurt de instructies ter plekke realiseren, eraan bijdragen en ze uitvoeren.

In deze Amsterdamse iteratie worden de instructies gepresenteerd, en deels live geactiveerd. Elke week van de presentatieperiode wordt een nieuwe video van de deelnemende kunstenaars en anderen vertoond. Daarnaast zal er gedurende het project een programma van performances, workshops en bijeenkomsten plaatsvinden.

Our People Are Our Mountains Instructions for Placemaking

Een groepsproject i.s.m.
Jakarta Biennale 2024

Performances, samenkomsten en
films door:

de Appel COOP at DAI

Dalia Taha

Essa Grayeb

Isshaq Al-Barbary

Mohamed Abdelkarim

Nadir Bouhmouch

Noor Abed & Zeynep Kayan

Noor Abuarahfeh

Reading Vigil for Palestine

Sky Hopinka

Sunell Sanzgiri

Secureerd door de kunstenaars

en de Appel's team met Marina

Christodoulidou en Noor Abuarahfeh

Met instructies door:

Adel Al-Taweel

Al-Wah'at collective

Dalia Taha

Essa Grayeb

Om Sleiman farm

Sakeb

de

Appel

Amsterdam

05.10-10.11.2024